

Alex Verwajen won Holland Holstein sHow in 2014 en 2015

'Laatste vijf jaar in een stroomversnelling geraakt'

Pas de laatste jaren speelt de veestapel van Alex Verwajen een nadrukkelijke rol in het Nederlandse keuringscircuit. Opmerkelijk gezien de 62-jarige leeftijd van de fokker. Het blijkt dat sinds de kans op bedrijfsopvolging klein is geworden, de focus van groei is verlegd naar succes in de showring.

Hij bezoekt al veertig jaar fokveedagen en zat naar eigen zeggen voorheen op de tribune te mijmeren dat hij zou willen dat hij ook zo'n topkoe had. „En nu hebben we zelfs twee keer achter elkaar de algemeen kampioen op een landelijke keuring gehad”, lacht de inmiddels 62-jarige Alex Verwajen uit Beilen. Zijn Marie 356 (Goldwyn x Allen) won zowel in december 2014 als in december 2015 het algemeen kampioenschap zwartbont op de Holland Holstein sHow in Zwolle.

Koeien te licht

„De laatste vijf jaar zijn we in een stroomver-

snelling geraakt qua keuringsresultaat”, aldus de veehouder. Verwajen komt oorspronkelijk uit Klarenbeek, nabij Apeldoorn. Zijn vader was weliswaar boer, maar deed er ook handel bij en molk zodoende koeien af. „Ik kwam in 1976 uit dienst en ben toen met de fokkerij begonnen.” De jonge Alex kwam via de stamboekinspекteur bij een veehouder in Putten terecht, waar hij jarenlang hielp bij keuringen, destijds nog in het FH-tijdperk.

Verwajen fokte zelf aanvankelijk vooral op productie en met resultaat. Het bedrijfsgemiddelde heeft boven de 11.000 kilo melk per koe gelegen, maar toch was de veehouder niet tevreden. „De koeien gingen niet lang

genoeg mee en waren te licht.” Evengoed had hij geregeld succes op de regionale fokveedag in Apeldoorn, succes dat hij na de verplaatsing naar Beilen aanvankelijk niet wist te continueren. „Het niveau in Drenthe is heel hoog, pas in 2010 begon het voor ons te lopen. Overigens kan het zo weer anders worden. Aan de top blijven is nog moeilijker dan in de top komen”, haast hij zich te zeggen.

Moeilijke start

Het bedrijf in Klarenbeek was te klein en de grond te versnipperd, zodat Verwajen besloot om in 1998 op eigen gelegenheid te verkas-

De ligboxenstal biedt ruimte aan 55 koeien. De ligboxen zijn recent verbreed naar 1,15 meter, waarbij ook de schoftboom is opgehoogd en naar voren geplaatst. In de boxen ligt gescheiden mest, waar de veehouder ook gemalen koolzaadstro met kalk doorheen mengt. De enige roodbonte koe in de stal, Classic-dochter Geertje 408 (AV 90), is eenvoudig te vinden.

Copyright

Marie 356 (AV 92, Goldwyn x Allen) werd afgelopen december voor de tweede maal in successie tot algemeen kampioene zwartbont van de Holland Holstein sHow gekozen.

Copyright

Hendrika 39 (AV 91, Goldwyn x Roy) met voorbrengrster Erica Rijnveld werd op de Holland Holstein sHow van 2014 tot reservekampioene van de middenklasse verkozen.

sen. Op de huidige locatie nabij Beilen ligt alle grond rondom de boerderij. De vorige eigenaar, die naar Canada vertrok, molk 50 koeien en hield daarnaast vleesstieren op een kale roostervloer. „Daar kon het jongvee wel op”, aldus Verwajen. De financiële ruimte was namelijk te beperkt om alles volledig naar wens aan te passen. „Dit was een erfpachtbedrijf en we kregen het financieel niet voor elkaar om een nieuwe stal te zetten.”

Omdat bouwen geen optie was, is de inmiddels 30-jarige zoon Sander na zijn opleiding buiten de deur gaan werken op een akkerbouw- en loonbedrijf. „Vijf jaar geleden konden we het erfpachtrecht kopen en hadden we wel de mogelijkheid om een nieuwe stal te zetten, maar toen bleek de financiering zo hoog te worden dat hij geen ambitie meer had om boer te worden. We hebben toen besloten om niet te bouwen, ook met het oog op onze eigen financiële positie. Een moeilijke start achtervolgt je eigenlijk je hele leven.”

Cowfitten

De kans op een bedrijfsopvolger is overigens nog niet helemaal verkeken. Jongste dochter Nienke (24) is heel enthousiast en blijkt tevens een belangrijke stimulans, ook op het gebied van fokveedagen, voor vader Alex. Die begon twaalf jaar geleden met het Semex Stieradvies. „We gingen wel eens met de fokstudieclub in Duitsland kijken en vonden dan toch overal het Semex-fokproduct”, verklaart hij. „We gaan sindsdien voor exterieur, waarbij we de productie op niveau willen houden.”

Stieren die Verwajen in de beginperiode gebruikte, waren Starleader en al vrij snel ook Goldwyn. „Zijn eerste kalfjes hebben we trouwens verkocht, die waren erg tender”, klinkt het haast verontschuldigend. Met Goldwyn begon namelijk ook het succes in de showing. In 2010 nam Verwajen met Hendrika 30 (Goldwyn x Mr. Sam) voor het eerst deel aan de NRM. „We vroegen cowfitter Erica Rijnveld, die we kenden via collega-fokker Tjinhuis, of ze een toplijn op onze koe wilde zetten. Een Spaanse cowfitter zei op dat moment iets tegen haar, wat ik vroeg te vertalen, want ik verstond het niet. Hij zei dat onze koe niet goed geschoren was. Erica heeft de koe toen geschoren en op dat moment ging er bij mij een lampje branden, want wat een verschil! Sindsdien laten we de keuringskoeien door Erica klaarmaken. De toplijn zegt niet alles, het

gaat om het scheren”, aldus Verwajen.

Hendrika 30 zou uiteindelijk als vierde in de rubriek eindigen op de NRM van 2010. De excellerente koe is inmiddels niet meer op het bedrijf en ook haar moeder was maar kort aanwezig, omdat Verwajen haar als vaars beschikbaar stelde voor de veiling die was gekoppeld aan de finale van de Champions League Veebeoordelen in Dalen. Hendrika 23 was er met een opbrengst van 3.200 euro de veilingtopper. Haar moeder Hendrika 16 (v. Cello) is wel lang op het bedrijf geweest en wist de 100.000 kilo melk net niet vol te maken.

Met Hendrika 30 wist Verwajen de interesse te wekken van KI Kampen. Zoon Prairie Hoeve Windforce (v. Windbrook) staat bij de fokkerijorganisatie op de stierenkaart en mag wellicht dit jaar nog zijn eerste melkgevende dochters verwachten. Zijn enkele jaren jongere halfbroer Prairie Hoeve Headhunter (v. Brawler) zette KI Kampen afgelopen jaar in. „Dinand Vosman zei dat geen enkele Brawler-zoon de genomic test nog had weten te doorstaan, maar Headhunter gelukkig wel”, aldus Verwajen.

Hendrika's

De volledige pedigree van Hendrika 30 luidt Goldwyn x Mr. Sam x Cello x Emperor x F16 x Sunny Boy. Verwajen fokte de Sunny Boy uit een proefstierdochter, die hij eind jaren tachtig als kalf bij de familie Kanis in Nijbroek kocht. De Emperor, Hendrika 11, kreeg ook een dochter van Jolt, op haar beurt de stammoeder achter twee andere succesvolle Hendrika's. De eerste was Hendrika 36 (Goldwyn x Starleader x Roy x Jolt), die op de NRM van 2012 de 1B-klassering opeiste, direct achter de latere algemeen kampioene Hellen 589 (v. Shottle) van John de Vries.

Later die zomer werd ze reservekampioene in de middenklasse op de Drentse Dierenshow in Beilen. „Ze was een heel goede koe. We zouden een week weg na de keuring in Beilen en de koeien die tot dan toe in het strohok liepen, gingen weer in de koppel, die werd geweid. Deze koe raakte echter 's nachts in de sloot en kon er door de zompige ondergrond niet meer uitkomen. De koe is er de volgende dag uit getrokken en we zijn van ons vakantieadres teruggekomen, maar hoewel we er drie weken mee aan het tobben zijn geweest, heeft ze het uiteindelijk niet gehad. We hebben de eierstokken er nog uitgehaald, maar ook dat is helaas niks geworden”, aldus de veehouder.

De andere succesvolle Hendrika is Hendrika 39 (Goldwyn x Roy x Aviel x Jolt), die afgelopen december op de 1C-positie eindigde op de HHH-show. Een jaar eerder was een bijzonder succesvol jaar voor deze koe, want zowel op de NRM als op de HHH-show werd ze reservekampioen van de middenklasse. Ook in 2012 was Hendrika 39 – ze was toen nog vaars – van de partij op de NRM, waar ze in de finale tot de laatste vijf reikte. Ze was dat jaar eveneens aanwezig op de Drentse Dierenshow, waar ze het vaarzenkampioenschap opeiste voor Marie 356 van, toen nog, de familie Haandrikman uit Beilen.

Verwajen had goed contact met plaatsgenoot Haandrikman – ze reisden wel samen naar fokveedagen – en was geïnteresseerd in diens koe Marie 356, zeker nadat Hendrika 36 was gesneuveld. Toch achtte hij de aankoop geen haalbare kaart, toen Haandrikmans veestapel in juni 2013 geveild werd, omdat de laatste zijn bedrijf om gezondheidsredenen moest staken. „Eerder al was een deel van de veestapel van Schep geveild en daar werden de dieren voor hoge prijzen afgeslagen”, verklaart Verwajen.

Veilingaankoop

Tot verrassing van Verwajen werd, nadat er eerst enkele oudere koeien voor veel geld van de hand gingen, Marie 356 van 12.000 euro in eerste instantie ‘afgemijnd’ naar 6.500 euro. Daarmee behoorde aankoop ineens alsnog tot de mogelijkheden. „We gingen erheen voor een kalf, maar die bleken heel duur. We besloten toen voor Marie te gaan als het

Copyright

De kalveren krijgen gedurende drie maanden onbeperkt brok, luzerne en hooi verstrekt.

Het jongvee heeft de beschikking over een strostal (achtergrond) en wordt gevoerd in de aangrenzende ruimte met roosters.

mogelijk was, waarbij we afspraken dat ze ons maximaal 7.000 euro zou mogen kosten. Toen de koe vervolgens bij opbod op 6.900 euro bleef steken en er uiteindelijk toch nog iemand was die 7.000 euro bood, werd er eenmaal, andermaal geroepen en op het allerlaatst stak ik mijn hand op voor 7.100 euro, waarna direct werd afgeslagen”, aldus de veehouder. „Ik had dus geluk dat ze direct werd afgeslagen.” Marie ging naar de Prairie Hoeve, maar werd daar in eerste instantie niet drachtig. De koe kalfde uiteindelijk in augustus 2014 en Verwajen besloot haar snel weer te insemineren, zodat ze in augustus 2015 opnieuw kalfde. Zo kon het dat ze een unieke prestatie wist te leveren door in optimale vorm twee jaar achtereenvolgende kampioenen te worden op de HHH-show.

Groot strohok

Marie werd onlangs ingeschreven met 92 punten, waarbij ze voor de onderdelen frame 91, type 95, uier 93 en benen 90 punten kreeg. „We hebben er nog over gedacht om haar op te geven voor het EK in het Franse Colmar in juni, maar het kost veel geld en ze wordt oudmelks. Het is alleen interessant als ze dan in supervorm zou zijn”, redeneert haar eigenaar. „Daarom willen we proberen om nu geld van haar te maken, door haar te spoelen. We hebben haar gespoeld met genomicsstier Fitz en gaan haar nog spoelen met Gold Chip. Dat is inderdaad een beetje lijnenteelt”, aldus Verwajen. Marie heeft samen met Hendrika 39 een groot strohok tot haar beschikking (zie voorpagina),

De leeftijds groepen worden van elkaar gescheiden door middel van stroomdraden.

dat ze delen met het jongvee en waarbij de leeftijds groepen van elkaar zijn gescheiden door middel van stroomdraden. De vloer onder het strobed is onverhard en de dieren kunnen vreten in de aangrenzende ruimte met rooster-vloer. De manier van huisvesten kost volgens Verwajen wel veel stro, maar het leidt niet of nauwelijks tot damslapers. „De vaarzen gaan een maand voor het kalven naar de ligboxenstal, waar ik ze direct vastzet in de box. Voorheen lag het jongvee volledig op de roosters, dat leverde meer damslapers op.”

Speciaal rantsoen

Samen met Hendrika produceert Marie al anderhalf jaar op een volledig hooirantsoen, waarbij ze evengoed een lactatiewaarde van 110 weet te realiseren. Marie produceerde in haar laatste afgesloten lijst in 313 dagen 12.744 kilo melk met 4,03 procent vet en 3,51 procent eiwit. „Hendrika moet droog, maar produceert ook nog meer dan 30 liter per dag”, aldus Verwajen. Al zijn keuringskoeien krijgen standaard vanaf zes weken voor de keuring alleen hooi, pulp en maïsvlokken en nadat ze in conditie zijn een beetje soja en raap erbij. De fokker maakt daarvoor drie keer daags een speciaal mengsel. Verwajen heeft het afgelopen jaar zijn hooi in plastic gewikkeld, maar dat bevalt toch niet zo goed. „Dat cleane krijg je dan niet”, wijst hij op de conditie van de koeien. Daarom verstrekt hij er hooi uit de Eifel bij. De veehouder was vier jaar geleden naar de keuring in het Zwitserse Lausanne, waar hij naar eigen zeggen heel beste koeien zag en

ook heeft gekeken hoe de koeien er werden gevoerd. Sindsdien is hij zich meer in keuringsrantsoenen gaan verdiepen. „Sommigen vinden de aparte huisvesting en het aparte rantsoen te veel werk. Hun redenering is dat je een koe zo uit de stal moet kunnen trekken voor een show. Wij deden dat eerst ook, maar als je dan een beetje succes hebt op de NRM, ga je zo'n koe toch apart zetten voor de volgende keuring en dan zie je ze op je toekomen”, verklaart de fokker zijn werkwijze.

Genomics

Voor de Wintershow Drenthe begin maart in Pesse voegt Verwajen eind januari twee koeien toe aan het strohok, Hendrika 55 (v. Sid) en Maggie 72 (v. Lauthority), die er vorig jaar als vaars respectievelijk het reservekampioenschap en een 1A-klassering opeisten. „Ze lopen er nu al uit ten opzichte van de koppelgenoten en helemaal als ik ze straks op het programma zet”, stelt de fokker. Een koe die er tot de HHH-show ook liep, was Geertje 408 (v. Classic), de enige roodbonte koe van de veestapel. Dit jaar was een 1D-klassering haar deel, terwijl ze vorig jaar nog als derde op tal in de kampioenskeuring eindigde. Verwajen kocht ook Geertje, dochter van de algemeen HHH-kampioene roodbont van 2012 Reiertjeshoeve Geertje 407 (v. Talent), op de veiling bij Haandrikman. Geertje 408 loopt inmiddels weer in de ligboxenstal, waar ze binnenkort gespoeld gaat worden. „Er is veel vraag”, aldus Verwajen. Ook Hendrika 39 is vorig jaar gespoeld. „Met de stier Contrast, die nu helaas CDH blijkt te

Bedrijfsgegevens

Alex (62) en Germa (57) Verwajen melken in Beilen (DR) een 50-koppige veestapel. Ze hebben vier kinderen: Sander (30), Marianne (28), Dominique (26) en Nienke (24). Zowel Marianne met haar man Bastiaan als Dominique met haar man Mark hebben een kindje van nog geen jaar oud, respectievelijk Benthe en Vigo. Vooralsnog is er geen opvolger, of het moet dochter Nienke nog zijn. Wel dragen vooral Sander en Nienke hun steentje bij op het ouderlijk bedrijf, bijvoorbeeld tijdens vakanties. De Prairie Hoeve is in de jaren zestig gebouwd. Voor het bedrijf was er hoge, droge grond – de zogenoemde prairie – en achter het bedrijf een beekdal, waar de afgegraven grond is opgebracht. „De boerderij heette dus al zo toen

wij hier in 1998 kwamen”, aldus de oorspronkelijk uit Klarenbeek (GD) afkomstige veehouder. Bij het bedrijf hoort 25 hectare zogenoemde overgezande veengrond, waarop alleen gras wordt geteeld.

Het rollend jaargemiddelde van de veestapel bedraagt 10.113 kilo melk met 4,29 procent vet en 3,44 procent eiwit. De veestapel heeft een exterieurgemiddelde van 85,6 punten en telt vijf excellente koeien. De 13 vaarzen scoorden bij de laatste bedrijfsinspectie gemiddeld 85,8 punten. Bij de melkkoeien lopen meerdere dochters van Windbrook en Gillette Jordan, die de veehouder goed bevallen. Er is jongvee van de stieren Contrast, Musketeer en Gold Chip en Verwajen gebruikt nu Impres-

Copyright

Naast drie koeien nam Verwajen ook met drie pinken deel aan de HHH-show. Deze Prairie Hoeve Wendy 3, dochter van eigen stier Braxton's Hendrika, werd met begeleidster Britte Nooijens reservekampioen in de categorieën showmanship en toilet.

Copyright

De koeien worden gemolken in een 2 x 5-stands visgraatmelkstal.

hebben." Verwajen ging tot dusver vooral voor dochtergeteste stieren, maar begint ook mondjesmaat met genomicsstieren. „De hoogste genomicsstieren komen er op basis van dochters toch uit, dus ik heb inmiddels iets meer vertrouwen.”

Per ongeluk

Dat de stierkeuze ook wel eens verkeerd uitpakt, blijkt uit het feit dat van de elf Toystory-dochters – geboren uit slechts 15 aangekochte rietjes – er tien al snel het veld moesten ruimen. Eén loopt er nog en is bovendien ingeschreven met 90 punten. Deze Naponee 9 werd al eens seniorenkampioen op de Drentse Dierenshow in Beilen en kwam op het bedrijf door een 'foutje'.

„Ik bezocht in het verleden wel vaker veilingen en kocht zo ooit per ongeluk een Leadman-dochter op het testbedrijf van Holland Genetics. Ik bood vaak mee, want dat leverde wat geld op, maar nu bleef ik er per ongeluk aan vast zitten, want ik was de laatste bidder”, aldus Verwajen. „Ik heb haar toen geïnsemineerd met Jabot, wat een vaarskalf opleverde, en heb ze later weer naar de veiling gedaan, waar ze 3.200 gulden opbracht”, herinnert de veehouder zich. „Uit de Jabot kwam een Juror, daaruit een Stormatic en zij was de moeder van Naponee 9.”

Overigens gaat een koe als ze een mankement heeft, volgens de veehouder al vrij snel weg. „Celgetalkoeien gaan bijvoorbeeld niet meer bij de stier, die gaan eruit, zodat ik nu op een celgetal van 60 zit. Bijkomend voordeel is dat

je er ook niet mee verder fokt. Het werkt makkelijk en het kan ook, want ik hoef niet uit te breiden.”

Kempensysteem

De koeien kregen tot enige tijd geleden een gemengd rantsoen. „Het was een mooi constant product, maar ik moest de grondstoffen met de hand aan de mengwagen toevoegen, anders had je eigenlijk altijd te veel product. Bovendien was het nogal duur”, aldus Verwajen. Toen de voermengwagen aan vervanging toe was, besloot de veehouder dan ook geen nieuwe te kopen. Verwajen besloot in plaats daarvan een mengkuil te maken. „We zetten de blokken zo voor het voerhek en dat beviel eigenlijk best.” De veehouder huurde tot dan toe altijd maïsland, wat uiteindelijk echter te duur werd te midden van de akkerbouwers in de streek.

Besloten werd tot een overstap op het Kempensysteem, oftewel onbeperkt krachtvoer via de Kempenbakken in combinatie met structuurrijk ruwvoer. De bestaande kuil werd met hooi gemengd tot een mengkuil en dat beviel toch onvoldoende. „Een droge kuil aanrijden is lastig, in balen wikkelen werkt dan toch beter”, aldus Verwajen. Het ruw eiwit was te hoog en de koeien waren daardoor te dun op de mest en het ureum was te hoog. Bovendien had Verwajen geen controle op de krachtvoeropname van de individuele koeien, wat hem niet zinde. Hij besloot daarom toch weer maïs aan te kopen.

Leeftijd

De Kempenbakken gingen er weer uit en er zijn krachtvoerstations voor in de plaats gekomen. Verwajen voert 35 kilo krachtvoer per 100 kilo melk, vrij veel omdat het een tekort aan ruwvoer moet opvangen. Op dit moment verdeelt de veehouder de graskuil eens in de twee dagen met een voorlader voor het voerhek, waarbij hij een maïsblok op de voergang plaatst, waarvan hij driemaal daags een deel met de hand over de graskuil verdeelt. Daarmee maakt de maïs pakweg een kwart uit van het ruwvoerrantsoen.

Toch wil Verwajen weer van de maïs af. Enerzijds omdat de voersnelheid te laag is, wat broei bevordert, anderzijds omdat hij het op zijn leeftijd makkelijker wil hebben. Hij wil eigenlijk alleen nog gewikkelde graskuilmalen van 65 à 70 procent droge stof in combinatie met ruim krachtvoer via de automaten verstrekken. Daarnaast is er altijd hooi aan het voerhek beschikbaar.

Verwajen gaat voorlopig door met zijn bedrijf. Althans zolang hij er plezier in heeft, de gezondheid het toelaat en het wat oplevert. „Maar ik heb wel steeds meer moeite met de wetgeving. Bij wat het beste is voor het land en de koeien, moet je eerst in de computer kijken of het kan. Gelukkig is de fokkerij nog vrij en daarom een stimulans om door te gaan.” ■

Links het woonhuis, in het midden de stal voor het jongvee en rechts de melkveestal.

sion, Numero Uno, Brawler, Fitz en Gold Chip. Op jaarbasis verlaten er zo'n acht stieren als dekstier het bedrijf. Het bedrijf bracht tot dusver zeven honderdtonners voort en één tientonner, Sunny Boy-dochter Terra 12.

Verwajen verzorgt de koeien zelf en besteedt het landwerk uit. De koeien krijgen een rantsoen van gras en maïs en twee krachtvoersoorten via krachtvoerautomaten. In de zomer worden de koeien overdag geweid op een standweide. Ook het jongvee gaat dan, zodra ze van de melk af zijn, naar buiten. „Ik vind het makkelijk en heb de indruk dat ze zich zo beter ontwikkelen”, aldus de veehouder.

Copyright

